

SVIESA

JORNAL LITUANO
 „Šviesa-Luz“
 Orgão de Comunidade
 Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
 MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
 Telefonas 2-6252.
 Caixa Postal. 4-118.

Atsakomasis Redaktorius
 Jesus Saborido Montanes

METAI IV

SÃO PAULO. 1938 M., OUTUBRO - SPALIŲ 29 D.

Nr. 44 (162)

Demonstracijos Klaipėdoj

Ispanų naminis karas

Paskutiniu metu fronto vietose krinta smarkus lietus ir kenkia karo veiksmams. Nepaisant to, nacionalistai atkakliai puola. Svarbiausi mūšiai šio Jarama upės dešiniame krante ir Madride. Jarama upės krante dabar vyksta svarbiausi centrinio fronto karo veiksmai, kur nacionalistai pažėgė į priekį ir pastatė apkasų linijas. Ebro fronte puolė vyriausybinkai. Pranešimai sako, kad ten linijos padėtis nepasikeitė, nes abi pusės yra gerai įsitvirtinuosios.

Atgijo kova pačiame Madride, kur per keletą mėnesių buvo ramu. Tačiau epėjama, kad Madrido puolimą Franco noris nukreipti vyriausybinkų dėmesį ir juos suklaidinti. Visas jėgas nacionalistai koncentruoja Katalonijoje, prie Leridos, kur laukiama plataus masto veiksmų.

Praėjus čekų krizei Europoje, Franco sąjungininkai jam įsakė išvystyti puolimą visu smarkumu, žadėdami paramos.

Gen. Franco pranešė, kad jis užblokuos visus vyriausybinkų uostus ir neleis įplaukti jokiam sveikam laivui ir atvežti maisto bei amunicijos. Tuo tikslu visi nacionalinei Ispanijai priklausantys prekybos laivai paskubomis perdėbami į karo laivus, kurie tu rės vykdyti blokadą. Blokada bus paskelbta tuojau po kariuomenės šalies teisų gen. Franco pripažinimo.

Tos teisės jam būsiandos pripažintos netrukus, kaip kompensacija už italų atšaukimo.

Skandalingas šnipų areštas Prancūzijoje

Prancūzijos saugumo organai arešavo savo Lijone esančio italų konsulato du agentus ir keleta italų Paryžiuje, su kuriais jie palaikė glaudžius ryšius. Nustatyta, jog jie šnipinėjo Italijos naudai. Konsulato valdinių dalyvavimas tokioje veikloje gali labai sugadinti Italijos — Prancūzijos diplomatinis santykius.

Vaistinė
DON BOSCO

Savininkas JUOZAS LUKOŠEVIČIUS

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir užsienio.

Kainos minimalios.
 Lietuviams daroma nuolaida!

RUA BOM PASTOR, 18
 YPIRANGA Tel.: 3-0100

Pasaulinės telegramų agentūros jau kelintą kartą pranešė žinias, liečiančias Lietuvos — Vokietijos santykius. Dažnai tai būdavo užsienių, ypač prancūzų, spaudoje pasirodanti žinių apie Hitlerio planus Klaipėdoje atgarsiai. Paskutiniai pranešimai iš Klaipėdos sako, kad lietuviai, iš tikrųjų, gresia tam tikrą pavojų iš Vokietijos imperializmo pusės.

Neperšienai Karaliaučiuje buvo rytuose gyvenančių vokiečių kultūrverbandų (kultūros darbu dirbančių draugijų) suvažiavimas. Jame dalyvavo ir Klaipėdos vokiečių atstovai. Tame suvažiavime nacių vadai mūsų klaidėdams pažadėję visokią reikalo paramą ir priminę, kad jie nėra didžiosios Vokietijos užmiršti. Tai Klaipėdos hitlerininkus padiršino.

Trečiadienio seimelio posėdyje vokiečių nacių negirdėtu ligšiol įžlumu puolė Lietuvos vyriausybės politiką Klaipėdos krašto atžvilgiu. Jie reikalavo griežtai laikytis autonominio statuso; pašalinti iš Klaipėdos lietuvių poliojų ir leisti tvarką jiems patiems palaikyti; pigaliau, duoti jiems visišką autonomiją. Kadangi Klaipėdos kraštas autonomiją ir taip turi, lengva suprasti, ką vokiečių nacių norėjo pasakyti, reikalaudami autonomijos. Autonomija jiems reiškia — dėtis prie reicho, prie Vokietijos.

Vos bagėsi triukšmingasis seimelio posėdis, susirinko jau iš anksto sukurstyta ir paruošta taktantinė vokiečių minia, dainuodama ir šaukdamama nutraukė pas generalinį Vokietijos konsulą Saucken ir šėmė rekti: „Ein Volk, ein Reich, ein Führer! Raus mit den Juden! Sieg Heil!“, t.y.: „Viena tau ta, vienas reichas, vienas vadas (Hitleris)! Salin žydai! Tegyvuoja pergalė!“

Kaip matyti, šiekliai tokie patys, kokius rėkavo Austrijoje ir Cekoslovakijoje. Belieka tik vienas klausimas: Ar jie pačių klaidėdėjų spontaniškai šaukiami, užsidegus Hitlerio laimėjimais, ar vadų iš anapus Nemuno įkvėpti. Ir vienu ir antru atveju Lietuvos vyriausybė tenka susirūpinti Klaipėdos krašto likimu.

Jau prieš savaitę pasaulinės telegramų agentūros pranešė, kad Lietuvos vyriausybė nutarusi dar prieš seimelio rinkimus, kurie turės įvykti netrukus, duoti plačią laisvę vokiečiams. Be

abejonės, šios priemonės siekia nuraminti ir patenkinti vokiškąją Klaipėdos krašto visuomenės dalį. Tačiau, gavę pilną laisvę, hitlerininkai ją išnaudos savo propagandai ir vistiek sieks susijungti su reichu. Nusileidimas, atrodo, reikalo nepataisys; jis gali visą šį procesą tik užtęsti.

Klaipėdos likimas jaudina viso pasaulio lietuvius. Pirmiausia, už jos laisvę yra kritusi nevlėna brangi auka; antroje, ten sprendžiami gyvybiniai mūsų tautos interesai. Likusi vėl be savo uosto, Lietuva sunkiai begalėtų verstis ekonomiška.

Sie metai, kurie yra jubiliejiniai 20 nepriklausomo gyvenimo, Lietuvos užsienių politikai yra tragingi: kovo mėn. susilaukėm lenkų ultimatumo, o dabar nuo amžių lietuviškam pajūry, ant gintaru žėrinčių Baltijos krantų išgamas šūkajau: „Ein Volk, ein Reich, ein Führer!“

„REIKIA DUOTI VOKIETIJAI KOLONIJŲ“ — SAKO ANGLAI

Lordas Halifax Ednburge pasakė antradienį kalbą, kurioje pabrėžė vyriausybės pastangas išlaikyti pasaulyje pastovią taiką. Taika, anot Halifax, neateis belaukiant, kaip ateina Kalėdos. Taika reikia dirbti. Reikia patenkinti Hitlerio norai ir surasti kur nors Vokietijai kolonijų.

Tuo pačiu metu Europos spaudoje pasirodė vieno slauto anglų dokumento Hitleriui nuorašas. Tame dokumente anglai siūlo Hitleriui pasiūlyti belgų Konga Afrikoje ir kai kurias Portugalijos kolonijas. Saryšy su tuo Lisbonoje laikėsi Pietų Afrikos kolonijų ministeris.

Jei Vokietija gaus Afrikoje kolonijas, tiesioginis pavojus bus Pietų Amerikai, nes iš Afrikos bus permesta propaganda į čia ir gali iškilti nauji „Sudetų“ klausimai.

NAUJAS ČILĖS PREZIDENTAS

Čilėje šią savaitę buvo renkamas prezidentas. Kandidatai buvo du: liaudies fronto Aguirre Cerda ir nacionalistų-hitlerininkų — Gustavas Rose. Labai nedidele balsų persvara (tik 7.000) laimėjo Aguirre Cerda, kas rodo, kaip stipriai hitlerininkai yra įsigalėję Čilėje, jei, ko gero, vokiečių būtų net to krašto prezidentu įrinkę.

Muitų unija

Tarp Cekoslovakijos ir Sudetų sudaryta muitų unija. Prekės, kurios ateina iš Sudetų į Cekoslovakiją, įleidžiamos be muto; taip pat be muto įleidžiamos prekės iš Cekoslovakijos į Sudetus.

DIDELĖ AUDRA RIO DE JANEIRO

Šios savaitės pradžioje Rio siautė didelė audra su lūžimais. Užmūštas 1 ir sužeisti 14 asmenų. Sugriuvo keili namai.

JAPONAI MUŠA KINUS

Šią savaitę japonai labai smarkiai sumušė kinus, paimdami jų naują sostinę Kantoną ir Hankovo miestą. Yangtės upėje nuskandino kelis kinų laivus ir prigirdė 10.000 kiniečių.

Dabar japonai artinasi prie didelio strateginio punkto — Hankeu. Paėmus Hankeu, kinų atsparumas bus sugniuždytas visiškai.

HITLERIS SU MUSSOLINI PASIDALINS SUEZO KANALĄ?

Anglų konservatorių atstovas komendantas Locker Lapson atidengė sensacingą dokumentą, iš kurio aiškėja, kad tarp Mussolini ir Hitlerio yra slaptas susitarimas pasidalinti Suezų kanalą, kurį dabar valdo anglai. Suezų kanalas yra gyvybinis anglų interesų eilėje. Per jį eina svarbiausias kelias į kolonijas. Tai gyvybės gysla anglų Imperijos kūne.

I ši seniai krypsta godžijos Mussolini akys. Pav., italų — abiejų karo metu nedaug betrūko, kad anglai būtų Italijos kanalą uždarę, ir kara jie būtų turėję Afrikoje pralaimėti. Mussolini todėl nori pats Suezą valdyti. Jis kursto neramumus Palestinoje, kad susilpnintų anglų pozicijas prie kanalo ir paskui jį sau pasiimtų. Tad ir komendantas Locker Lapson pranešimas yra labai patikimas.

UŽSIDEGĖ VOKIEČIŲ LAIVAS

Didžiausias vokiečių transatlantinis laivas „Deutschland“, beplaukdamas į Saurės Ameriką, buvo užsidegęs. Šaukėsi pagalbos, telegrafuodamas per radio S. O. S. Septyni arčiau buvę laivai atskubėjo padėti. Gaisras buvo gerokai išsiplėtęs, bet, laimei, pavyko likviduoti ir laivas nuplaukė savo keliu į New Yorką. Keliavių nenukentėjo niekas.

CEKU — VENGRŲ KONFLIKTAS

Jau esame pranešę, kad vengrams su čekais taip sklandžiai nevyksta apsidirbti, kaip Hitleriui. Čekai, dabar jau vokiečių remiami, nutarė neleisti toliau draskyti savo valstybės. Vengrai buvo nusitęgę net du ultimatumus, bet nieko nelaimėjo. Dabar čekai pasiūlė ginčijamas teritorijas pavestį vokiečių — italų arbitražui: kaip jie nuspręs, tam jos turės priklausyti. Čekai, matyt, pasitiki Hitleriu.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausių fotosrities darbus. Vyksta į namus. Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas. Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5
 (netoli šv. Antano bažnyčios)

LIETUVIAI
BIZNIERIAI!

Jau pats laikas užsakyti sieninius kalendorius su Jūsų biznio reklama. Dovanodami tokį kalendorių savo klientams, suteiksite jiems malonumo ir išgarsinsite savo įmonę. Atsimekite: sieninis kalendorius yra vienintelė reklamos priemonė, kuriai nereikia mokėti imposto. Kreipkitės į lietuvišką spaustuve. Rua da Mooca, 1721. Darbas švarus ir skubus. Duodame 10% nuolaidos.

„Lapėnijos“ ir Rūmunijos...

Ministeris pirmininkas patriarchas Miron Christea nusiuntė finansų ir teisingumo ministeriams po rašta, atkreipdamas jų dėmesį į greitą ir sunkiai išaiškinamą daugelio aukštųjų valdininkų praturtėjimą. Ypattingai tatau esą pastebimas Besarabijoje. Miron paveda minėtiems ministeriams tučiuojau imti tyrinėti aukštųjų valdininkų pajamas ir turta. Jei pasirodytų kurio nors keparė ne pagal Jurgi, tokio turto, kaip nevarlu būdu įsigytas, sukonsifikuoti. Sveikintinos priemonės.

VIETOJ LAŠINIŲ-TIK ARROZ E FEJĖAO

Internacionalinėje Brigadoje, kuri kariauja vyriausybiniųkų pusėje, yra daug amerikiečių. Visoje Amerikoje tos brigados lyderiai rinko kariaujančius Ispanijoje ankas, pirkto maisto produktų ir siuntė į frontą. Iš Ispanijos būdavo gaunami pakvitavimai, kad maistas priimtas, padėka, na, ir buklus prie to dar prašymas neužmiršti toliau respublikos gynėjų.

Taičiau šiomis dienomis va kas paaiškėjo. Tie «re»publikos gynėjai, amerikoniškų lašinių nē kvapo neužuo dė, nes juos pasiūldavo kiti «draugai», kurie sėdi toli—užfrontėje ir garsiai šaukia pagalbos «kovojančioms už laudį». Amerikietis kapitonas Patrick Read lankėsi Ispanijoje ir šia žulikyte atidengė. Grįžęs į Paryžių jis viešai pareiškė savo pasipiktinimą ir kaltino vyriausybinius, kad jie viešai sulaužė tuos principus, už kuriuos ėjo amerikiečiai į Ispaniją mirti. Išlepintiems amerikoniškas vietoj bekono valgyti tik arroz e feijao yra, tur būt, sunkiau, negu kariauti, kad dabar tokį alasa leidžia dėl nukalauktų lašinių ir nešlovę respublikai daro...

ARESTAI SIBIRE

Citoje suareštuota daug Rytų Sibiro geležinkelio aukštųjų valdininkų ir paprastų tarnautojų. Visa to geležinkelio administracija perimta raudonosios armijos.

Prancūzijoje greit bus diktatūra?

Vis labiau sklinda grandai apie greitą laimėjimą Prancūzijoje. Demokratiija įrodė savo nepajėgumą Cekoslovakijos tragedijos metu ir uždėjo prancūzų tautos garbei tokią gėda, kurios nežino Prancūzijos istorija. Be abejo, kariniai sluoksniai sluoksniai labai skaudžiai turi išgyventi tą pažeminimą ir pašaipą, kurių pilni viso pasaulio laikraščiai. Kokiais keliais prancūzai pasineš į diktatūra, kolkas nežinia. Tai tik vardo klausimas, nes ir dabartiniai vyriausybė suteikti jau toki įgaliojimai, kokiu niekad nėra buvę. Daladier yra jau daugiau diktatorius, negu ministeris. Laisvė, lygybė, brolybė...

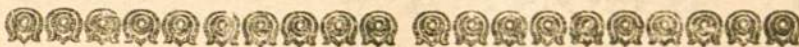
Gydytojais nustatė išgijimą iš tuberkuliozo Liurde

Liurdo medicinos biuras, kuriame dirba keletas gydytojų ir kurių darbus gali kontroliuoti viso pasaulio medikai, įregistravo nepaprastą aiuro kard. Mac Donald'o pagijimą Liurde iš tuberkuliozu susirgo turėdamas 19 metų. Ilgainiui atsirado kraujavimas ir kiti sunkios ligos požymiai. Liga palietė ausis, pasiekė petį, jis nustojo valdyti kairę ranką.

1935 metais jį pergabeno į Igoning, kur jis išgulėjo 13 savaičių. Gydytojais nebeturėjo vilties ir būdami įsitikinę, kad jis turės greit mirti, iš Igoninės išrašė. Giminės paršivėzė į namus. Po dangelio sunkumų, jam pavyko prisijungti prie eksenrsijos į Liurda ir 1936 m. po išnaudymo šaltinio vandenų pagijo. Gydytojų biuras pakartotinai iki šio laiko tyrė jo pagijimą, konstatavo, kad jis tikras ir natūralių būdų neišaiškinamas (The Universe Nr. 4054).

DARŽAI VISIEMS

Netoli geležinkelio stoties Carvalho de Araujo ir 800 metrų nuo stoties Ferraz de Vasconcelos, Central do Brasil suburbio ruože, parduodama žemė daržams ir mažiems ūkiams, apaugusi gerų miškų ir išvagota tyro vandens upelių, tik nuo 300 iki 400 reisu už metrą. Ant žemės ištaisyti geri keliai, klimatas sveikas, žemės rūšis gera ir netoli geležinkelio stoties. Žemės sklypai nuo 10.000 kv. metrų po 50\$000. Turime dar mažus sklypus prie stoties, kurių mėnesinis mokėjimas nuo 80\$000 be palūkanų ir įnašų. Šių žemių nuosavybė yra: Companhia de Agricultura Imigração e Colonização. Pardavimų raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-7549 — Garcia. Vietoje teirautis sekmadieniais krautuvėje prieš stotį Carvalho de Araujo arba Lageado Velho pas Juvenal Kiršten.

SIUVYKLA „ESTAN“

STASIO ŠLIKTOS

Gerai žinoma visiems lietuviams

RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,

Fone: 4-1940 (prie pat stoties

Luz) atidarė naują skyrių —

antrą siuvyklą, Braz rajon,

prie stoties Norte ir Braz.

Rua Dr. Almeida Lima, 19

Dr. A. Candia ir M. Cogano LABORATORIJA

MEDECINIŠKAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.

Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas Sào Paulo fakulteto] Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai. n 6: Rua Direita Nr. 36, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-4214. Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak. Kalba lietuviškai.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOHETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

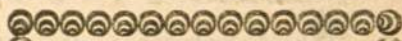
Priima: vidurinių veneros ir nervų ligonis nuo 2 iki 6 val. vak. Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9 Tel. 4-0715.

Paieškojimas

Yra žinių, kad Stasya Kazlauskas, kilęs iš Trakų apskrit. Monėčių km. Žagalių valsč., 1933 m. sausio mėnesio 9 d. mirė. Todėl Konsulatas prašo Stasio Kazlauskos giminų bei pažįtamų pranešti apie jo likimą, ir, jeigu yra mišs, prašoma nurodyti, kur ir kas juo rūpinosi.

Zinias prašoma siųsti Lietuvos Konsulatui Sào Paulo, Rua Aureliano Coutinho, 88. —

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė pavidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vykata į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447 (senas nr. 103) Tel. 4-5576 SÀO PAULO

KAS SKAITO SPAUDA —

VEJO NEGAUDO!

VISIEMS LIETUVIAMS ISPĖJIMAS

Mes dar kartą pranešame ir ispėjame, kad visi svetimšaliai turi legalizuoti savo buvimą Brazilijoje iki šių metų lapkričio mėn. 30 dienos. To ne atlikus, gresia ištrėmimas. Su kadernetomis reikia palaukti iki gruodžio 22 d., kai bus duodamos visiems naujos, nepaisant, ar kas turės dabar išsiėmęs, ar ne. Svetimšaliams bus specialios kadernetos. Jas duos policija. Išsimit laikas yra visi metai nuo šių metų gruodžio mėn. 22 d. iki 1939 metų gruodžio mėn. 22 d. Informacijų galima gauti policijos departamente, rua Visconde do Rio Branco nr. 280, trečiam aukšte, tarp 12—18 val. kasdien.

PIGUS IR SAŽINGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS

SIUVYKLOJ **Marijampolė**

RUA TAQUARY 92.

Lietuviai, visomet palaikykim lietuvius!

Lietuvių Jaunime,

Dėvėkit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulig naujusių modų vyriški ir moteriški kostumai ir palatal. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centr., bet daug pigiau. Už vyriškų kostumus nuo 100 ligi 150\$000.

Už moteriškus nuo 40\$000 ligi 75\$000.

PAULG AMBRAZEVICIUS
RUA CICLAMES nr. 52 Villa Bella.

